

ΝΑ ΔΙΑΦΥΛΑΧΘΕΙ Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Ιούλιος 2006)

Συγγραφέας: Κ. ΚΑΤΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η Κυβέρνηση κατέθεσε στη Βουλή στις 25/5 την πρότασή της για τη Συνταγματική Αναθεώρηση, υπογεγραμμένη από το σύνολο των βουλευτών της Συμπολίτευσης. Μεταξύ των προτεινόμενων προς αναθεώρηση είναι εκ νέου το άρθρο 24, επιπλέον η ερμηνευτική δήλωση αυτού, που τέθηκε με την αναθεώρηση του 2001, και για πρώτη φορά οι μεταβατικές διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 117 που εξασφαλίζουν ειδικότερα την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων που είχαν καταστραφεί πριν την ισχύ του Συντάγματος του 1975. Η αναθεώρηση όπως προτείνεται έχει ευρύτατο χαρακτήρα και αφορά όλο το πλέγμα των προστατευτικών για το περιβάλλον διατάξεων.

Το κείμενο των διατάξεων αν τυχόν αναθεωρηθούν, εφόσον συγκεντρώσουν σε αυτή ή την επόμενη Βουλή 180 ψήφους, είναι έργο της επόμενης Βουλής. Στην παρούσα απλώς διαπιστώνεται η ανάγκη αναθεώρησής τους. Η πρόταση ωστόσο της Κυβέρνησης είναι σαφής στους στόχους και την κατεύθυνσή της.

1. Προστασία μετά το 1975 και υπό όρους

Προτείνεται η προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων να περιοριστεί σε όσες ήταν «αδιαμφισβήτητα» δασικές την 11η Ιουνίου 1975. Με τη ρύθμιση αυτή, μεταβολές στο δασικό χαρακτήρα εκτάσεων, εφόσον έγιναν πριν το 1975, νομιμοποιούνται, οριστικά οπότε παύουν να είναι αναδασωτέες και θα μπορούν να οικοπεδοποιηθούν άμεσα. Επιπλέον και αυτές που ήταν δάση το 1975 θα προστατεύονται μόνο αν ήταν τότε αδιαμφισβήτητα δασικές. Θα ανοίξει λοιπόν θέμα αμφισβήτησης από καταπατητές και οικοπεδοφάγους σχεδόν κάθε καμένου δάσους.

Κατά συνέπεια, οι μετά την ισχύ του νέου Συντάγματος πράξεις κήρυξης εκτάσεων ως αναδασωτέων θα είναι δυνατό να αμφισβητηθούν, είτε διότι είχαν καταστραφεί πριν από το 1975 είτε διότι δεν ήταν αδιαμφισβήτητα δασικές το 1975. Είναι προφανές ότι δεν υπάρχουν αεροφωτογραφίες τραβηγμένες ειδικά στις 11/6/1975. Έτσι αν μια έκταση σε αεροφωτογραφία του 1978 είναι καμένη, μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι κάηκε το 1974 και όχι το 1977. Ουσιαστικά ανοίγει ο δρόμος αποχαρακτηρισμού και εκτάσεων που κάηκαν μετά το 1975.

Στην πρόταση υπάρχει και η μνεία ότι δεν θα επιτρέπεται η μεταβολή των δασών (όσα κριθούν ότι ήταν δάση το 1975) για κανένα λόγο ούτε αν επιβάλλεται από το δημόσιο συμφέρον. Η ρύθμιση αυτή θα εισάγει μια ανελαστικότητα που είναι αδύνατο να εφαρμοστεί στην πράξη και μάλλον δεν θα υπάρχει στο τελικό κείμενο. Άλλωστε είναι σε αντίθεση με το επόμενο σκέλος της πρότασης που εισάγει τον χωροταξικό σχεδιασμό ως επιπλέον λόγο αλλαγής του προορισμού ειδικά των δασικών εκτάσεων. Έτσι αν η απαγόρευση της μεταβολής προτείνεται μόνο για τα δάση, απλά θα εντείνει το κύμα αμφισβήτησης του χαρακτήρα τους ως δασών το 1975.

2. Υπό αίρεση οι δασικές εκτάσεις

Προτείνεται ο διαχωρισμός των δασικών εκτάσεων από τα δάση, ώστε για τις δασικές εκτάσεις να επιτρέπεται ο αποχαρακτηρισμός τους για τους ισχύοντες σήμερα λόγους αλλά επιπλέον και για σκοπούς χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού. Η ρύθμιση είναι περιττή, διότι αν αφορά την επέκταση σχεδίου πόλης σε περιαστικό δάσος τότε υπάγεται υπό προϋποθέσεις στην υφιστάμενη γενική πρόβλεψη ως λόγος δημοσίου συμφέροντος.

Είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του μεσογειακού φυσικού περιβάλλοντος, ότι η άγρια ξυλώδης βλάστηση της πλειοψηφίας των μη ορεινών δασογενών περιοχών είναι αραιά, με συνέπεια αυτές να θεωρούνται δασικές εκτάσεις και όχι δάση. Έτσι οι περιοχές που αποτελούνται από δασικές εκτάσεις θα καταστούν με την προτεινόμενη αναθεώρηση αναλώσιμες. Η υπαγωγή τους σε πολεοδόμηση θα γίνεται ανεμπόδιστα

και η καταστροφή του φυσικού πλούτου της χώρας θα είναι ραγδαία.

Η πρόταση θα οδηγήσει σε μεγάλης κλίμακας αποχαρακτηρισμούς. Υπολογίζεται στο 1/3 των δασών της χώρας και σε σημαντική υποβάθμιση του φυσικού αλλά και του οικιστικού περιβάλλοντος, καθόσον η υπέρμετρη δόμηση υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής μετατρέποντας τους τόπους εξοχής σε αστικά κέντρα.

Το γεγονός ότι η αντιπολίτευση δεν συμφωνεί με την πρόταση επιτρέπει να αισιοδοξούμε ότι σε αυτή τη Βουλή δεν θα συγκεντρώσει 180 ψήφους.

3. Αναγκαία η δράση για την προστασία του περιβάλλοντος

Σε μια εποχή που η παγκόσμια απειλή για το περιβάλλον είναι μεγαλύτερη από ποτέ οποιεσδήποτε μεταβολές, ιδίως της συνταγματικής νομοθεσίας, πρέπει να ενισχύουν και όχι να χαλαρώνουν την προστασία του. Οι υπάρχουσες διατάξεις εξασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και τη βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας και δεν χρειάζονται αναθεώρηση. Η υπερθέρμανση του πλανήτη, οι συναφείς κλιματικές αλλαγές, η προϊούσα ερημοποίηση όλο και μεγαλύτερων περιοχών και η εντεινόμενη αποσάθρωση των παραλιακών εδαφών ειδικά στη Μεσόγειο και τη χώρα μας επιβάλλουν να εργαστούμε για την προστασία των δασικών εκτάσεων, των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας. Η δράση αυτή είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της δική μας ποιότητας ζωής αλλά και για την αλληλεγγύη των γενεών, που πρέπει να διακρίνει κάθε κοινωνία.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο Περιοδικό «ΔΙΚΑΙΟΡΑΜΑ» στο τεύχος Απριλίου-Ιουνίου 2006, σ. 10-11.